

VELEMAJSTOR S KOŠEVA

MILAN ŽDRALE

Milan Fedrale

VELEMAJSTOR S KOŠEVA

Safet Sušić je od dolaska na Koševo jedan od najaktivnijih omladinaca u Fudbalskom klubu Sarajevo. Ističe se radom u Omladinskoj organizaciji, Organizaciji Saveza komunista, organima samoupravljanja kluba. Član je Izvršnog odbora FK Sarajevo, aktivno učestvuje u rješavanju svih problema sa kojima se Klub suočava. Kao kapiten, uvijek je prvi saradnik stručnom štabu, kao čovjek spreman je da pomogne svakom saigraču i da ličnim primjerom ostale fudbalere motiviše na veća ostvarenja.

Safetova igra fascinira. Kad primi loptu u blizini gola, protivnička odbrana nestaje kao zavjesa koju je skinula neka nevidljiva ruka. To je vele-majstor s Koševa.

UMJESTO PREDGOVORA

PRIČA O VITEŠTVU

Pripovijest o fudbalskom putu Safeta Sušića od zavido-vićkih poljana do zvijezda može ponekog podsjetiti i na davne bajke o vitezovima i čarobnjacima: toliko podvizi kapitena Sa-rajeva i najboljeg jugoslovenskog fudbalera 1979. godine po-nekad izgledaju nestvarni.

A sve se to, ipak, zbiva. Tu, pred našim očima.

Sušić je pomalo i čarobnjak: jer, kako - inače - objas-niti sve one nebrojene trenutke kad ni četvorica-petorica protivnika ne mogu da ga zaustave, kad u nekom svom zano- su - nekom samo njemu znanom stazom - prenese loptu kraj svih prepreka i gotovo nehajno je čušne u mrežu.

Pomalo je i vitez: ne samo po izuzetno korektnom sportskom držanju, već i po tome što je mnogo puta svojim blistavim talentom uspijevao da nadvisi sve navijačke strasti i isključivosti, da za svoje neuhvatljive driblinge i efektne goto- ve izmami jednodušne aplauze i onda kad je na terenu protiv- nika oduzimao publici i posljednju nadu u uspjeh njenih ljubi- maca. Titograđani su ga oduševljeno pozdravili kad je čak sa tri pogotka torpedovao ekipu Budućnosti; pobrao je sva priz- nanja nakon pobjede Sarajeva u osječkom Gradskom vrtu; hiljade Banjalučana spontano je ustalo na noge i od srca poz- dravilo majstoriju kojom je osigurao pobjedu svom Sarajevu protiv njihovog Borca! A kako nazvati te rijetke trenutke kad se sportista umijećem izdigne iznad svake navijačke boje ako ne viteštvom u najljepšem smislu.

Safet je i velemajstor: prije svega - jer niko ranije nije tako impresivno kročio na veliku fudbalsku scenu, niti je iko uspio da čak u tri od deset prvih utakmica u najdražem dresu postigne po tri gola. I to kome? Rumuniji - u njenoj »tvrđa- vi« u Bukureštu; Italiji - u onoj večeri kad ga je cijeli Maksi- mir gromko pozdravljao povicima »Sajo, majstore«; i svjets- kom šampionu Argentini - nedavno u Beogradu - kad se od reprezentacije Jugoslavije opraštao jedan od njenih naji- staknutijih asova Dragan Džajić i kad se na najljepši način potvrdilo da naš fudbal u liku Safeta Sušića ima novu blistavu zvijezdu.

Za mlađe igrače — on je i primjer: jer malo je ko tako tiho i tako skromno znao da nosi teret iznenadne slave pa i da onda kad su mu svi »veliki« klubovi nudili brda i doline za pot-

pis ugovora tek nehajno odmahne: »Sarajevu mnogo dugujem, dao sam riječ i - ostaću«. I ostao je, dokazujući - kao i mnogi prije njega - da za reprezentativnu afirmaciju nije nepohodna preporuka nekog od klubova iz »velike četvorke« već da je dovoljno i samo umijeće. Zato je priča o Sušiću i ohrabrenje i primjer za mnoge još bezimene dječake koji najljepše snove poklanjaju fudbalu da je za vrhunske domete potrebno jedinstvo sportske i ljudske ličnosti...

Može ponekog pripovijest o kapitenu Sarajeva podsjetiti i na već zaboravljene bajke o nemogućem. Može se poneko iz pretjeranog pedagogiziranja brinuti i hoće li Sušić i poslije svih pohvala »ostati na zemlji«. Ali, priča je to koja traje tu - pred našim očima...

Kemal KURSPAHIĆ

PRIZNANJE KAPITENU

Ne znam tačno kada i kako sam upoznao Safeta Sušića. Znam da sam prve korake u novinarstvu doživljavao 1973. kada je Safet pravio prve korake na Koševu. U uobičajenim dnevnim zadacima moj prvi urednik, čovjeku koji me je uvođio u novinarstvo, Kemal Kurspahić ponekad bi me uputio do Koševa da kroz razgovor napravim najavu za neku prvenstvenu utakmicu. Tada sam, onako spontano, prilazio najmlađim igračima, bilo mi je nekako lakše s njima kontaktirati. U tim mojim prvim razgovorima našlo se i ime poletarca Safeta Sušića. Tako su naši prvi kontakti bili bez protokola, baš kao što su i svi moji razgovori sa Safetom Sušićem bili spontani.

Ubrzo je Safet postao standardan prvotimac a ja sam počeo izvještavati sa prvenstvenih utakmica. On je još tada na mene ostavljao snažan utisak, predosjećao sam da će postati veliki igrač. Ponekad sam u zanosu i po pola izvještaja posvećivao poletarcu s Koševa. U Redakciji bi me ponekad prekorjeli govoreći da nije uvijek pedagoški mnogo hvaliti mlade igrače, ali bio sam ubijeđen da njemu ne smeta publicitet već da ga samo motiviše na veća ostvarenja.

Kad je Safet pozvan u oktobru 1977. u reprezentaciju to me je obradovalo jer sam bio siguran da će njegov dalji igrački uspon biti meteorski. Poslije svih životnih iskušenja i fudbalskih prepreka on je kao vanserijski talenat preskočio sve reprezentativne selekcije i mimo uobičajenog voznog reda postao standardan reprezentativac. Igrom neke čudne podudarnosti tog 5. oktobra Safet je debitovao u susretu sa Mađarima a ja sam debitovao u ulozi izvještača sa jedne međunarodne utakmice. U hramu fudbala, na čuvenom NEP-u, Sušić je najavio svoj prodor u zvijezde svjetskog fudbala. U prvih deset reprezentativnih utakmica izvještači su mu tri puta dali najveću ocjenu - »desetku«!

U godini 1979. Safet Sušić je doživio svoje najljepše fudbalske trenutke: prvoligaški treneri su ga izabrali za najboljeg igrača u prvenstvu 1978/79. godine. Po mišljenju svih koji prate fudbal Safet bi trebalo da bude proglašen za fudbalera godine, to bi bio prvi as s Koševa kome je ovo priznanje pripalo. Igrajući fudbal Sušić se afirmisao i kao omladinac i samoupravljač.

Sve što je postigao u fudbalu, postigao je na Koševu i u gradu Sarajevu. Fudbalski klub Sarajevo - koji je nebrojeno puta dokazao da vodi primjernu brigu o svojim igračima - je

želio da izdavanjem ove knjige izrazi priznanje svom kapitenu za sve što je dao klubu i jugoslovenskom fudbalu. Raduje me što sam autor knjige u kojoj sam želio da prikažem našeg najboljeg fudbalera kao sportistu i čovjeka, da na papir prenesem one najznačajnije detalje iz njegovog sportskog života koji je i zanimljiv, i pomalo neobičan, a veoma blistav.

Zahvaljujući najviše Redakciji "Oslobođenja" kao izvještlač bio sam u prilici da vidim najbolje Safetove igre u dresu Sarajeva i reprezentacije. Tako sam bio u prilici da prikupim grad za ovu svoju prvu knjigu i da je uz pomoć svojih kolega napišem. Posebnu zahvalnost dugujem svom prvom uredniku Kemalu Kurspahiću, sadašnjem uredniku Aliji Resuloviću i saradnicima u knjizi Dobrosavu Popoviću - Singi i Adilu Hajriću, koji su mi dali korisne sugestije. Zahvaljujem na priloženim karikaturama Savi Odžakoviću i Mariju Viškoviću, fotoreporteru Danilu Krstanoviću, te Almi Šišić, Svetozaru Vujoviću i Urošu Žariću koji su mi pomogli u realizaciji ove knjige.

Sarajevo, oktobra 1979.

Milan ŽDRALE

I

DANI DJEČAŠTVA:

SKROMNA KUĆA U KRIVAJI 2

U DOMU SUŠIĆEVIH

BRAT - PRVI UZOR

Bilo je proljeće 13. aprila 1955. godine: u porodici Rame Sušića u Zavidovićima rodio se drugi sin. Dadoše mu ime Safet Ubrzo je kao mlađi postao miljenik roditelja, kasnije miljenik brata Seada i sestre Senije. Safet je kao dječak najviše volio da je sa Seadom, od njega se po cijeli dan nije odvajao. I sve što je tada volio Sejo, volio je i Safet.

Zavidovići su odavno imali lijevu fudbalsku tradiciju. Djeca su po livadama provodila dane jureći

gumenu loptu. Sejo je bio već rano pravi as. Kada bi nedjeljom zaigrala ulica protiv ulice, Sead je bio glavni. Safet je koristio tu priliku pa je, iako najmlađi, uskoro dobio stalno mjesto u ekipi. I publika je počela da dolazi na te utakmice, dolazili su ljudi da gledaju braću Sušić.

Te utakmice imale su posebnu draž u nadigravanju i majstorijama dva plavokosa brata. Sead je stariji dvije godine, bio je i veći i jači pa su ga svi u ekipi s respektom gledali. Safet je volio da se igra loptom, znao je da je po nekoliko minuta nikome ne da, pa je i batine nekad dobijao. Fudbalski talenat braće Sušić bio je i šire zapažen. Sead je još kao dječak posrao najbolji u podmlatku Kri-vaje. Iz osnovne škole je ušao u prvi tim ovog kluba!

Još u ranom djetinjstvu Safet i Sead su se srodili s loptom

Pred roditeljskom kućom u Zavidovićima

Safet je bio motivisan Seadovim uspjesima, pa je jednog dana došao na stadion Krivaje da proba sa pravom loptom. Za njega test nije bio potreban, jer mu je brat bio najbolja preporuka. Uzeli su ga odmah u podmladak. Dok je Sead igrao u prvom timu Krivaje, Safet se kalio među dječacima.

Kada je Safet kao petnaestogodišnjak zakucao na vrata prvog tima Krivaje, Sead je već postao član jednog velikog prvligaškog kluba - Crvene zvezde. Njihove fudbalske staze su se razile. Stariji brat je ubrzo postao prvotimac Crvene zvezde, počeo je da igra na najčuvenijim stadionima kod nas i u svijetu. Safet se radovao bratovim uspjesima i maštao da i on nekada pođe njegovim stopama. Životna staza odvela ga je u Sarajevo - na Koševo. Postao je prvotimac Sarajeva, postao je reprezentativac i najbolji fudbaler Jugoslavije. Danas za njega znaju na svim fudbalskim meridijanima, o njemu pišu novine na svim kontinentima, cijene ga stručnjaci, vole ga ljubitelji fudbala, miljenik je svih stadiona.

Safetova fudbalska staza počela je u Zavidovićima u kući Rame Sušića, u Ulici Krivaja 2. Ona je na neki način - fudbalski muzej. U njoj su se rodila dva brata, istaknuta fudbalera. Posjetio sam Safetove roditelje Ramu i Pašu u Zavidovićima. Sve što sam tu vidio i za malo vremena saznao, pomoglo mi je da shvatim zašto je Safet tako lijepo odgojen, zašto je tako dobar čovjek.

Upoznajući njegove najbliže još više sam upoznao i njega.

Kakav je, u stvari, bio kao dječak? - upitao sam njegove roditelje.

- Safet je najviše volio Seada, želio je da radi što je radio Sead - pričala mi je Safetova majka Paša. Safet je uvijek ispoljavao neku naglašenu ozbiljnost. Nikad nije uradio nešto nepromišljeno i nikad nas nije doveo u situaciju da zbog nečeg što on treba da uradi brinemo. Nismo mu branili da igra fudbal.

Kakav je bio u školi?

- Dok je bio kod nas u Zavidovićima škola mu je uvijek bila na prvom mjestu. Bio je stalno među najboljim đacima.

Kako ste doživjeli njegov odlazak u Sarajevo?

- Rano je otišao od kuće, u početku mi je bilo teško da se priviknem na to. Znala sam da je to sve za njegovo dobro, pa mi je bilo lakše.

Da li ste nekad zažalili što je počeo da se bavi fudbalom?

- Safet je odabrao sport koji mu najviše odgovara, bavi se sportom za koji ima najviše smisla. Volim što je postao fudbaler, u fudbalu je doživio dosta lijepih trenutaka.

Bilo je i iskušenja ?

- Najteže mi je bilo kad je bio bolestan. To mu se moglo dogoditi i bez fudbala, zato nikad nismo njegovu bolest dovodili u vezu sa fudbalom.

Gledate li Safeta kad igra?

- Sve utakmice na televiziji gledam, ali nisam nikada bila na stadionu. Radujem se Safetovim dobrim igrama, teško mi je kad ga udaraju i kad nasrću na njega. Volim kad se igra pošteno, svakog mi je igrača žao ako ga tuku. U svakom od njih u tom momentu vidim svog Safeta.

Safetov otac Ramo mnogo je uticao na Safeta da postane vrhunski fudbaler i vrhunski sportista. Ispričao mi je nekoliko zanimljivih detalja iz fudbalskog života svog mlađeg sina.

- Raduje me što se Safet opredijelio da igra fudbal. Ja sam uvijek volio ovaj sport, godinama sam, onako amaterski, iz zadovoljstva, kao vozač odvezio igrače Krivaje na utakmice. Često sam dolazio na utakmice u Zenicu, a kada je je Safet postao pravi fudbaler, onda sam postao stalni gost Koševa i stadiona na kojima igra moj sin.

Vi ste tek nakon druge molbe Sarajeva da Safet dođe na Koševu rekli: »Da"! Zašto?

- Godine 1972. došli su ljudi iz Fudbalskog kluba Sarajevo kod mene tražeći da Safet postane njihov član. Sjećam se, kao da je juče bilo, stari fudbalski zaljubljenik, pokojni Branko Popović mi je tada govorio: »Ramo, dajte nam Safeta da ga povedemo u Sarajevo da igra fudbal«. Ja nisam želio da moj sin ode iz Zavidovića dok ne završi srednju školu. Rekao

Šesnaestogodišnjak u Krivajinom dresu

sam Branku Popoviću da dođe sljedeće godine i da će Safet postati fudbaler Sarajeva!

Održali ste riječ?

- Riječ mi je uvijek bila svetinja! Sljedeće godine kod mene u Zavidoviće došli su isti ti ljudi iz Sarajeva. Došli su odmah drugi dan poslije završetka Safetove škole. I tada, kao i godinu dana ranije, ljudi iz Sarajeva bili su dočekani sa istom srdačnošću i tada smo kao braća razgovarali o svemu. Dao sam im dijete na riječ. Da ga paze i usmjeravaju u životu.

Jeste li pogriješili?

- Nisam! Sarajevo je uvijek bilo pažljivo i korektno prema Safeta. Ja od njega tražim da im to vrati lijepim odnosima i dobrom

igrom. Za Safetov veliki napredak u fudbalu najzaslužnije je Sarajevo. On je na Koševu doživio veliku afirmaciju i kao čovjek i kao sportista.

Kad mu je istekao prvi ugovor sa Sarajevom, tražili su ga mnogi klubovi?

- Jednog dana došli su ljudi iz Crvene zvezde sa željom da privole Safeta da postane njihov igrač. Ja tada nisam želio da utičem na njega pošto je bio već zreo čovjek. Prepustio sam da on sam odluči da li će ostati na Koševu. Safet je na ponude Crvene zvezde samo rekao: »Ja sam odlučio da ostanem u Sarajevu. Ali to nije razlog da se vi u kući mog oca ne osjećate lijepo i da ne popijemo kafu.« Safet se trudio da na goste iz Crvene zvezde ostavi lijep utisak, ali nijednog trenutka nije ni pomislio da pogazi riječ koju je dao Sarajevu.

Partizan je bio uporan ?

- Dolazio je Miladinović u Sarajevo da razgovara sa Safetom. Razgovori nisu obavljani jer je zakasnio. Safet je već bio potpisao ugovor sa Sarajevom, Miladinović mu je čestitao i zaželio još mnogo uspjeha u fudbalu. Mislim da nikad nije dolazilo u pitanje da li će Safet ostati na Koševu. Tu će - vjerujem - i završiti fudbalsku karijeru.

Inostranstvo?

- Dok bude igrao u Jugoslaviji, igraće u Sarajevu. Kasnije neka bira klub. To je želja cijele porodice.

Da li ste vjerovali dok je Safet igrao u Krivaji da će postati veliki fudbaler?

- Nisam ni pomišljao na to.

Safet je bio dobar đak, razmišljao sam o njegovom odlasku od kuće, ali zbog studija. Tek kad se Sarajevo počelo interesovati za njega, shvatio sam da je moj sin talentovan za fudbal.

Gledate li često utakmice u kojima nastupa Safet?

- Stalno odlazim na Koševo, kad imam vremena odem i na ostale njegove utakmice. Na televiziji nijednu ne propuštam.

Kad ste bili naročito zadovoljni?

- Mnogo puta me je obradovao. Ona pobjeda u Bukureštu i ona Safetova igra ipak su me najviše oduševile.

Kako proslavljate Safetove igre u reprezentaciji?

- Dolaze ljudi iz Zavidovića da nam čestitaju, dobijamo telegrame, pisma... Kod nas se uvijek okupi dosta prijatelja i svaku utakmicu proslavimo na svoj način. Kad Safet dođe kod nas onda je kuća prepuna.

Družeci se godinama sa Safetom Sušićem mnogo puta sam se uvjerio da je on veoma privržen rodbini, da najviše voli sestru Seniju. A ona se ponosi svojim bratom i s nestrpljenjem očekuje svaku utakmicu u kojoj Safet igra.

- Uvijek gledam Safeta kada je utakmica na televiziji. Odlazim i na Koševo kad igra Sarajevo. Volim da sama posmatram utakmicu i da se neprimjetno radujem ili da se nerviram kad Safeta fauliraju. Naročito mi je bilo teško dok sam gledala utakmicu Španija - Jugoslavija 10. oktobra 1979. godine kad su španski igrači stalno nasrtali na naše, a naročito na mog brata. Stalno se bojim da mu se na terenu šta ne dogodi.

Često ste se radovali zbog Safeta?

- Najsrećnija sam bila poslije njegovih igara protiv Rumunije i Argentine. Bilo je dosta lijepih trenutaka i kada je Safet pružao dobre igre u dresu Sarajeva.

Kad vam je bilo teško ?

- Kad je Safet u zimu 1976. godine bio bolestan. Kako sam samo tada preživljavala te trenutke i sa koliko sam strepnje očekivala njegovo ozdravljenje i povratak na teren. Bila sam se mnogo uplašila i kad je morao na operaciju meniskusa. Bojala sam se da to ne ostavi trajne posljedice.

Pratite li šta novinari pišu o Safetu?

- Svakodnevno kupujem štampu. Kad vidim Safeta na naslovnoj strani, pogotovo u dresu sa našim grbom, onda i po nekoliko puta dođem do trafike da kupim iste novine! Sve što je napi-

sano o Safetu sam prikupila i sve ću to ostaviti u album.

Kakav je Safet bio u djetinjstvu?

- Nije se mnogo promijenio otkada je postao poznat fudbaler. U suštini, ostao je isti: tih i povučen, privržen rodbini, voli djecu i ljude uopšte, ne zaboravlja lijepu riječ. Uvijek je bio nekako ozbiljan.

Kao brat koliko je pažljiv prema vama?

- Nikad nije otišao negdje a da mi nije donio neki poklon. »Pape« i ja smo nerazdvojni.

Ko ga je prozvao »Pape« ?

- Kad smo bili djeca, Sejo nije znao da kaže Safet. On ga je spontano zvao »Pape«, to mu je bilo lakše izgovarati. Kasnije su ga svi najčešće tako zvali.

U svakom razgovoru sa novinarima Safet će istaći da je fudbal

U timu Krivaje kao petnaestogodišnjak (u krugu)

zavolio zbog brata Seada, da mu je Sead bio i ostao fudbalski uzor. Dva brata su počeli igrati u istom timu, ali ih je životna staza odvela na različite stadione. Sejo se rado sjeća njihovih dana iz djetinjstva:

- U to vrijeme u Zavidovićima je fudbal bio glavni sport. Djeca su najviše vremena provodila na livadama, svima je bila želja da postanu igrači Krivaje. Ja sam rano postao prvotimac Krivaje, Safet je dolazio da me gleda. Na utakmicama mi je dodavao loptu kad bi ona otišla u aut ili korner, radovao se mojim dobrim igrama. Kao dječak Safet je volio da igra fudbal, ali nije ga ozbiljno shvatao. Bio je dobar dak, naročito je dobro poznao matematiku. Tada nisam primijetio kod njega naglašenu želju da postane fudbaler. Njemu je fudbal bio samo zabava.

Šta je odlučilo da Safet postane igrač?

- Kad sam otišao u Crvenu zvezdu, kao da se u Safetu probudila želja da i on igra u nekom poznatom timu. Dolazio je kao dječak kod mene u Beograd, vjerovatno je želio da ga probaju i da i on igra zajedno sa mnom. Bio je to njegov osjećaj koji je imao još u Zavidovićima. Čini mi se da nije imao snage da mi kaže da želi da igra sa mnom, zato je poslije nekoliko dana provedenih u Beogradu, opet otišao kući u Zavidoviće. Tada naš otac nije želio da Safet ide iz Zavidovića dok ne završi srednju školu. Zato je morao da čeka dozvolu za pravi fudbal! Kada je završio školu učenika u privredi u Zavidovićima onda sam ocu rekao da bi bilo dobro da Safet počne »ozbiljno«
igrati fudbal.

Majka Paša i otac Ramo ponose se Safetovim trofejima

Stalno ste kontaktirali sa Safetom?

- Gdje god odem, Safet mi je prva misao! U početku njegove karijere stalno sam ga bodrio, gvorio mu da bude uporan i da će postati veliki fudbaler. Kad je Safet bio bolestan, bilo mi je teže nego ikad i tada sam bio bez prave koncentracije pa ni ja nisam mogao dobro igrati. Uvijek mislim na brata, njegove dobre igre i uspjesi me više raduju nego kad sam ja doživljavao najveću afirmaciju.

Željeli ste igrati sa Safetom ?

- To mi je bila najveća želja, ali vjerovatno je danas neostvariva. Sada me to mnogo i ne opterećuje. Neka Safet nastavi sa odličnim igrama u reprezentaciji, njegovi dometi su ogromni, to je potvrdio u mnogim susretima.

Možda se neće ostvariti Seadova želja da igra u istom timu sa Safetom, ali se ostvarila želja porodice Rame Sušića: njihov Safet postao je jedan od najboljih fudbalera koje je Jugoslavija imala!

Prve fudbalske korake doživio je u Zavidovićima, u njegovoj rodnoj kući u ovom sada fudbalskom gradu saznaće svaki posjetilac da mu je prvi trener bio Danilo Todirović, da je u Krivaji igrao sa 16 godina, da je za prvu ekipu odigrao 45 utakmica. Na zidovima Safetove rodne kuće danas su zastavice čuvenih svjetskih ekipa: Liverpula, Ferencvaroša, Intera, Bajerna, Dinama iz Kijeva, Sent Etjena, reprezentacija Jugoslavije, Mađarske, Rumunije, Engleske, Španije, Italije, Argentine, naših ekipa Sarajeva, Crvene zvezde, Partizana, Hajduka, Veleža, Željezničara, Dinama, Slobode, Čelika, Borca, Rijeke... U vitrinama roditeljskog doma su tro-

feji, pehari, pokloni. Tu su i brojne fotografije, isječki iz novina što svjedoče o Safetovom fudbalskom putu od Zavidovića do najvećih svjetskih stadiona. Sve za fudbalska sjećanja, u rodnoj kući - muzeju fudbala!

JOVAN TOMIĆ,
nastavnik matematike.

VIRTUOZ U RJEŠAVANJU ZADATAKA

Kao učenik Safet Sušić je imao dvije velike ljubavi: fudbal i matematiku. U djetinjstvu je čak više volio matematiku od fudbala! Među đacima Osnovne škole »Sutjeska« i kasnije Škole učenika u privredi u Zavidovićima Safet je bio jedan od najboljih matematičara. Da se kasnije nije predao fudbalu, vjerovatno bi on danas bio istaknuti matematičar, umjesto loptom virtuosno bi baratao kredom u nekom matematičkom kabinetu. Safetu je matematiku u osnovnoj i srednjoj školi predavao Jovan Tomić. Na njega je Sušić od prvog susreta ostavio snažan utisak. O tome nastavnik Tomić priča:

- Safetu sam predavao matematiku od petog razreda osnovne škole. Isticao se izvanrednom inteligencijom, bio je pravi majstor u rješavanju matematičkih zadataka. Pratio sam ga do kraja školovanja u Zavidovićima. Uvijek je na mene ostavljao snažan utisak. Safet se odlikovao izvanrednim osjećanjem za otkrivanje prvog druga, znao je da osjeti i otkrije

vrline u čovjeku. Među đacima bio je zapažen kao dobar dječak i omladinac, vrijedan u školi i kod kuće. Dugo poznajem njegove roditelje, sestru i brata, svi su na mene impresivno djelovali.

Kako je Safet igrao fudbal u djetinjstvu?

- Bio je najbolji među vršnjacima, on se uvijek zabavljao dok igra, ali njegova igra imala je funkcionalnost. Safet je rođen kao ve-

liki talenat, snagom volje svoje vrijednosti je podigao do najvećeg nivoa.

Da li sada vidite Sušića?

- Pratim sve Safetove igre i radujem se zbog njegovih vrhunskih ostvarenja. Sušić je ostao pažljiv čovjek, kad je god u prilici pokloni mi ulaznicu za utakmicu. Išao sam u Zagreb da gledam našu reprezentaciju, bio sam Safetov gost.

II

DANI NA KOŠEVU:

OD PRVIH KORAKA DO ZVIJEZDA

EHINGEN,
maja 1973. godine

RASKOŠNI DAROVI PRIRODE

Da, to su sada lijepa sjećanja. Ekspedicija Sarajeva krenula je u proljeće 1973. u zapadnonjemački grad Ehingen na Međunarodni juniorski fudbalski turnir. Bilo je to treće gostovanje Sarajlija na tom renomiranom takmičenju. Opet su omladinci sa Koševa dobili aplauz za izvanrednu igru i lijepo ponašanje. Bili su u svemu najbolji. U vodstvu puta bio je Mirko Ponjarac, čovjek koji je godina otkrivao talente i činio sve da oni dođu na Koševo. Mirko nije otkrio Safeta Sušića, ali je doprinio da on po dolasku iz Zavidovića najkraćim putem stigne do prvog tima. Juniore Sarajeva tada su vježbali Srbo Markušević i Marko Bilić i oni su ugradili dio sebe u te dječake što danas nose dres prvog tima. Tog turnira i igara juniora Sarajeva Ponjarac se živo sjeća.

- Došli smo na turnir kao ekipa koju su ubrajali u favorite! U svom prvom nastupu na ovom takmičenju, dvije godine ranije, Sarajevo je bilo prvo. U drugom nastupu osvojili smo drugo mjesto, a u tom trećem bili smo ponovo pobjednici. Sarajevo je tada imalo odličnu ekipu omladinaca, oni su brzo koračali prema prvom timu. Ovo takmičenje bilo im je lijepa preporuka.

U ekipi je bilo i gostiju?

- Jedan od njih zvao se Safet Sušić! Tog proljeća došao je iz Zavidovića na Koševo. Ovo mu je bio prvi i najvažniji test. Igrao je na lijevom krilu, bio je naš najbolji igrač, pa i najbolji na cijelom takmičenju. Od 11 golova Sarajeva on je postigao sedam! Zahvaljujući tim igrama, odmah po povratku je potpisao ugovor sa Sarajevom - priča Mirko Ponjarac.

Marko Bilić o tim utakmicama Safeta Sušića kaže:

- Odmah se moglo vidjeti da se radi o izvanrednom talentu. Na takmičenju je nastupilo dosta omladinskih reprezentativaca SR Njemačke, Švedske, Austrije, Grčke. U tako jakoj konkurenciji Safet je bio najbolji. U nezaboravnom sjećanju ostaće mi njegova igra protiv Malmea. Bio je strijelac i tada je bljesnuo kao nekada Miloš Milutinović. Sa protivničkim

igračima se poigravao, bilo je to rađanje jednog velikog asa. Sušića niko nije naučio da igra ovako maestralno, on je dar prirode, sve što sada zna znao je i tada na tom turniru u Ehingenu! Sazrijevaio je i radio i njegove sposobnosti su se razvijale.

Kakav je bio kao omladinac?

- U našoj ekipi nije bilo nijednog juniora koji bi napravio bilo šta što nije lijepo. Safet je van terena bio neprimijećen. On je u Zavidovićima kod roditelja lijepo vaspitan, zato je njegovo prilagođavanje u novom gradu teklo bez teškoća.

Koje su ekipe nastupile na tom takmičenju?

- Sarajevo, Šalke 04, Minhen 1860, Linc, Ehingen, Paok, Malme i Ulm. Ekipe su bile podijeljene u dvije grupe. U finalu je Sarajevo

pobijedilo Malme sa 2:0, golovima Sušića i Nijaza Ferhatovića.

U kakvom je sastavu Sarajevo najčešće nastupalo?

- Handžić, Oruč, Bošnjak, Savić, N. Ferhatović, Vidaković, Heto, Omić, Nikšić, S. Ferhatović, Sušić.

Iz tog sastava dosta juniora je prekomandovano u prvi tim?

- Osim Sušića prvotimci su postali i Handžić, Savić, Hadžibegić, Bošnjak, Ferhatović, Vidaković, Nijaz Merdanović, Heto... U našoj ekipi tada su takode gostovali Savić i Heto, oba su igrala dobro i postali su prvotimci Sarajeva - kaže Bilić.

Safet Sušić se rado sjeća tih prvih koraka u dresu Sarajeva i susreta koji su potvrdili njegov vanserijski talenat.

I golman je savladan, samo Safetu svojstvenim driblingom

SARAJEVO,
3. avgusta 1973. Sarajevo -
Crvena zvezda 0:3

DEBI PROTIV ŠAMPIONA

Ljeto 1973. godine. Vreli avgustovski dani donijeli su dosta fudbalskih uzbuđenja na nekoliko naših stadiona. Tih dana igrala se »Liga šampiona«, nastupali su klubovi koji su osvajali šampionsku titulu. U toj ligi bili su: Partizan, Dinamo, Crvena zvezda, Hajduk, Vojvodina, Sarajevo i Željezničar. Utakmice su igrane uglavnom noću, a treneri su isprobavali sastave za početak prvenstva, i vatra su ulazili i mladi igrači.

Safet Sušić tog ljeta došao je na Koševo iz Zavidovića. Iz malog tima trebalo je da uskoči u ekipu koja se nalazila u jugoslovenskoj fudbalskoj »eliti«. Debitovao je protiv tadašnjeg šampiona Crvene zvezde. Na Koševu mnogo svijeta, fudbal za sjećanje, veče u kome je promovisan novi prvotimac Sarajeva Safet Sušić.

Crvena zvezda je bila nadmoćnija, imala je više šansi i postigla je pobjedu od 3:0! Dva gola postigao je Vladimir Petrović u 55. i 67. minutu, a treći je dao Đurić u 73. minutu. Safet Sušić je u drugom poluvremenu ušao u igru, zamijenio je Sadikovića. Bio je to njegov prvi nastup u dresu kluba u kome je postigao sve što jedan fudbaler može postići. U njegovom sjećanju ostalo je da je Sarajevo igralo u sastavu: Ekmečić, Rajković, Harambašić, Šljivo, Tesan, Demir, Avdić, Simić, Dupovac, Sadiković (Sušić), Petković, Crvena zvezda se predstavila Koševu u sastavu:

Olja Petrović, Radović, Keri, Raduka, Dojčinovski, Baralić, Janković, Karasi, Filipović, Jovanović i Vladimir Petrović.

Iako je bio impresioniran ambijentom i rivalom, Sušić je nekoliko puta lijepim potezima najavio svoj veliki talenat.

ZENICA,
18. novembra 1973: Čelik -
Sarajevo 0:0

PRVOLIGAŠKA PREMIJERA

Svaki fudbaler se rado sjeća svog prvog nastupa u dresu prvotimca. Safet Sušić je debitovao na prvenstvenoj utakmici u Zenici 18. novembra 1973. godine. Bio je to susret koji se neće pamtititi po dobroj igri Sarajeva i Čelika, neće se pamtititi ni po golovima jer ih

Slalom je završen, šut i - pogodak

nije bilo, ni po naročitim uzbuđenjima. Ono što je najvažnije u ovom meču bio je izlazak na fudbalsku scenu jednog budućeg asa - Safeta Sušića.

Na Bilinom polju je bilo dosta gledalaca, vrijeme je bilo lijepo, ali nijedan tim nije bio posebno inspirisan za dobru igru. Gledaoci su u Zenici tada prvi put vidjeli Safeta Sušića. Igrao je onako kako može da igra jedan osamnaestogodišnjak koji je samo nekoliko mjeseci ranije došao iz malog u veliki klub. Bila je to prva Safetova prvoligaška utakmica, jedan od susreta u kojima je upoznao atmosferu prvoligaških mečeva i

sticao iskustvo i samopouzdanje za utakmice u kojima je postao as.

Na Bilinom polju tog dana Čelik je igrao u sastavu: Alempić, Predžić, Talić, Isović, Hajduk, Šljoka, Micić, Radulović, Renić, Gavran i Buza. Sarajevo je izvelo ovaj sastav: Ekmečić, Dupovac, Muzurović, Košar, Rajković, Demir, Šaran, Šljivo, Sušić, Simić, Petković.

U ovom susretu Safet je igrao na mjestu centarfora. Publici se nije predstavio golovima, ali je nekoliko puta dobio aplauz za dribling kojim je tog dana na Bilinom polju nagovijestio - nešto novo.

Mario Višković Ovako sam vidio Safeta Sušića

SARAJEVO,
5. novembra 1978. Sarajevo -
Partizan 2:1

NIKO GA NE MOŽE ZAUSTAVITI

Godina 1978. na zalasku, novembar je. U Hotelu »Bristol« u Sarajevu spojeno nekoliko stolova, a za njima stari fudbalski asovi: Asim Ferhatović i Zoran Miladinović vraćaju film uspomena na dane kada su njih dvojica u dresovima Sarajeva i Partizana pružali velike igre, kada je Koševo u prazničkoj atmosferi dočekivalo goste iz Beograda. U razgovor se povremeno ubacuju Džemaludin Mušović, Vahidin Musemić i Miroslav Borzović. Nostalglična sjećanja na fudbalsku romantiku, između ostalog na Stjepana Bobeka, umjetnika u kopačkama pede-

setih godina ovog vijeka. Razgovor sluša i tadašnji trener Partizana Ante Mladinić. Zapamtio je dosta u fudbalu, zapamtio je i studirao igru asova od Bobeka do današnjih dana. Njegovo mišljenje u fudbalu se mnogo cijeni. Njegove opservacije su nešto drugačije...

- ... Ne treba oplakivati vrijeme koje je prošlo. I danas imamo dobrih nogometaša, imamo asove kakvi su bili Vukas, Bobek, Mitić, Ferhatović, Šekularac! Safet Sušić je igrač svjetskog formata. Danas on igra kao što su nekad igrali naši najveći asovi. Mogao bi igrati u svakom timu - govorio je Mladinić.

Te večeri misli Ante Mladinića lutale su stalno prema stadionu Koševo, gdje je sutra trebalo da se sastanu ekipe Sarajeva i Partizana. Gosti iz Beograda došli su u Sarajevo kao zvanični šampioni, kao uvaženi i rado viđeni tim. U

Igrač oktobra 1978 prima pehar
"Oslobođenja" iz ruku Muhameda
Džemidžića

Mladinićevim opservacijama najčešće je bio Safet Sušić i njegova neuhvatljiva igra. Mladinić je glasno razmišljao:

- Neću mu odrediti striktnog čuvara, njega danas niko ne može pojedinačno zaustaviti! Ne bi bilo dobro ni zbog publike da dajemo »flastera« na Sušića. Pokušaćemo da ga zaustavimo svojom igrom, presingom koji neće dozvoliti Sarajevu da nametne svoj ritam, svoju igru. Ako u tome uspijemo, blizu smo uspjehu - bio je uvjeren.

Koševo je dočekalo u popodnevnom satima 5. novembra 1978. ekipe Sarajeva i Partizana. Lijepo vrijeme i divan ambijent bili su inspiracija objema ekipama za dobru igru. Partizan je počeo silovito, taktika koju je zamislio Mladinić donijela je u prvim minutama i rezultat. Poslije jedne munjevite akcije s desne strane i centaršuta Trifunovića na loptu je natrčao Boško Đorđević i pogodio mrežu domaćih - 1:0 za Partizan. Tri minuta kasnije najbolji golgeter našeg fudbala Slobodan Santrač bio je u izvanrednoj prilici da postigne još jedan gol za Partizan. Na centaršut Zavišića munjevito je reagovao, zahvatio loptu glavom ali je ona okrnula prečku! Na Koševu su se vijorile Partizanove zastave. Da li će ovaj meč Sarajevo izgubiti? - pitali su se brojni navijači ekipe sa Koševa.

Veliki igrači mogu da preokrenu rezultat, mogu da preokrenu igru svoje ekipe, mogu da promijene raspoloženje navijača. Tada je Safet Sušić bio nadahnut i sve je na Koševu od 22. minuta bilo drugačije. U tim trenucima on je u slalomu prevario odbranu gostiju, lijepo proigrao Repčića, koji je snažno uzdrmao stativu Borotinog gola. Bio je to samo uvod u iskušenja koja su očekivala odbranu Partizana.

Bio je 23. minut, trenuci koji se gledaju sa oduševljenjem Koševo je na nogama: Safet Sušić čudesnim driblingima baca na travu protivničke igrače, niko ne može da ga zaustavi! Borota mu polazi u susret, ali posrće prije nego što mu se Sušić primakao. Gol Partizana je prazan, a lopta u uglu zatresa mrežu. To je izjednačenje! Sada su se razvile zastave navijača Sarajeva. Utakmica počinje iz početka!

Od tog pogotka Sušić igra izvanredno, fudbaleri Partizana spontano po trojica idu da ga zaustave, ali kako? Borota čini sve da čudesnim odbranama sačuva bod, Mladinić sa klupe daje savjete. Prvi dio susreta završen je neriješenim rezultatom. U nastavku utakmice Sarajevo kreće odlučno u napad, Sušić nekoliko puta uspijeva da nadmudri čuvaru, oni ga ruše, Borota brani udarce iz prekida. Ali to ne traje dugo!

Najbolji igrač na terenu Safet Sušić odlučio je pobjednika u 50. minutu. Sve je bilo kao u prvom poluvremenu kad je postigao prvi gol. Sada je savladao Borotu lijevom nogom. Vanserijski as igra jednako i lijevom i desnom, to je za golmane nerješiv problem i neizvjesnost koja ih dovodi do očajanja. Pobjednik je odlučan, junak derbija je - Safet Sušić. Na kraju susreta velemajestoru prilaze igrači oba tima i čestitaju. Mladinić ustaje sa klupe i govori:

- Da, to je Safet Sušić!

Mladinić je prišao Sušiću, čestitao mu i zaželio da nastavi ovakve igre. Safet je uvijek s poštovanjem primao mišljenja Mladinića i uvijek želio da opravda očekivanja uvaženog stručnjaka. Ovog puta je to učinio na najljepši način.

Petar Borota i pored poraza i dva primljena gola nije bio ra-

zočaran. Poslije spremanja u svlačionici rekao je prisutnim novinarima:

- Sušić je nepredvidiv igrač. Kad se golman sa njim nađe pred golom, to je bezizlazna situacija. On je u tim momentima prosto nepogrešiv. Gledaocima izgleda da će golman lako odbraniti njegov udarac, ali ne odbrani ga. Safet nade najbolje rješenje za sebe a najteže za golmana. Sušić je moj veliki prijatelj, ali najteži protivnik na terenu.

Poslije ove izvanredne igre Safet Sušić mi je rekao da mu je ona jedna od najboljih i najdražih u dresu Sarajeva. U njegovim sjećanjima i albumu ostaće i ovo:

SARAJEVO: Handžić, Vidović, Lukić, Bošnjak, Rajković, Milak, Sušić, Janjoš, Repčić, Savić, Pašić.

PARTIZAN: Borota, Živković, Kozić, Trifunović, Stojković, Đurović, Zavišić, Klinčarski, Santrač, Prekazi, Đorđević.

Stadion Koševo, gledalaca oko 25.000, vrijeme lijepo, teren dobar. Strijelci: Boško Đorđević u 17, Safet Sušić u 23. i 50. minutu. Utakmicu je dobro sudio Edvard Šoštarič iz Maribora.

Dva kapitena Sušić i Šurjak pred utakmicu Sarajevo - Hajduk juna 1979. godine

Safet Sušić je univerzalan fudbaler. Jak u duelu, neuhvatljiv u driblingu, visok u skoku, nepredvidiv u potezu... Izvanredno šutira objema nogama, taj udarac je precizan i jak, to je trenutak koji iz oka svakog golmana krade mir.